

**Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa**  
**(Trọn bộ 24 tập)**

**Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang**  
**Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm**  
**Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu**  
**Sài Gòn 1998**

--- o0o ---

**Tập 22**  
**QUYỂN THỨ 547**  
**HỘI THỨ TƯ**

**Phẩm**  
**VIỆC MA**  
**Thứ 11 - 2**

Lại nữa, Thiện Hiện! Kẻ năng nói pháp muốn qua phương khác chỗ yên ổn giàu vui không nạn, kẻ năng nghe pháp muốn đi theo kia. Kẻ năng nói pháp phương tiện nói thử: “Người tuy vì lợi muốn đi theo ta, mà người đến kia đâu tất vừa lòng? Nên nghĩ khéo kỹ, sau khỏi ăn năn buồn khổ”. Khi kẻ nghe pháp nghe rồi nghĩ rằng: “Sur này chẳng muốn cho ta theo ư? Nếu cố đi theo đâu chắc được nghe pháp”. Do nhân duyên này chẳng đi theo kia. Hai bên chẳng hòa hợp, chẳng dạy trao nghe thọ biên trì đọc tụng tu tập Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm được. Phải biết đây là việc ma Bồ-tát.

**Lại nữa, Thiện Hiện! Kẻ năng nói pháp muốn qua phương khác phải đi đường sá hiểm trở rộng mênh mông, nhiều các lo sợ nạn giặc và kẻ hung dữ, ác thú, thợ săn, rắn độc thấy. Kẻ năng nghe pháp muốn cùng đi theo. Kẻ năng nói pháp phương tiện thử rằng: “Người nay vì sao vô sự theo ta muốn qua các chỗ hiểm nạn như thế? Phải khéo nghĩ kỹ, sau khỏi lo hối”. Kẻ năng nghe pháp nghe rồi nghĩ rằng: “Sự này chẳng muốn cho ta theo đi, nếu cố theo đi đâu chắc được nghe pháp”. Do nhân duyên đây chẳng đi theo kia. Hai bên chẳng hòa hợp, chẳng dạy trao nghe thọ biên trì đọc tụng tu tập Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm được. Phải biết đây là việc ma Bồ-tát.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Kẻ năng nói pháp có nhiều thí chủ hằng theo dõi nhau. Kẻ nghe pháp đến thỉnh thuyết cho Bát-nhã Ba-la-mật-đa, hoặc thỉnh xin biên chép thọ trì đọc tụng, như thuyết tu hành. Kia nhiều duyên trở ngại không rảnh dạy trao, kẻ năng nghe pháp khởi tâm ghét hờn. Mặc dù sau có dạy trao, kia chẳng thêm nghe thọ. Hai bên chẳng hòa hợp, chẳng dạy trao nghe thọ biên trì đọc tụng tu tập Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm được. Phải biết đây là việc ma Bồ-tát.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Có nhiều các ác ma làm các thứ hình đến chỗ Bồ-tát, phương tiện phá hoại**

**khiến đối kinh điển tương ưng Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng biên chép thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ vì người diễn nói. Vậy nên, Thiện Hiện! Các thiện nam tử trụ Bồ-tát thừa khi đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm biên chép thấy có bao lưu nạn, phải biết đều là việc ma Bồ-tát.**

**Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Duyên nào ác ma làm các hình tượng đến chỗ Bồ-tát phương tiện phá hoại khiến đối kinh điển tương ưng Bát-nhã Ba-la-mật-đa biên chép cho đến diễn nói chẳng được?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Nhất thiết trí trí chư Phật. Chư Phật sở hữu Nhất thiết trí trí năng sanh Phật giáo. Phật giáo năng sanh vô lượng vô số hữu tình Bát-nhã. Hữu tình Bát-nhã năng chứng dứt vô biên các phiền não. Kẻ dứt phiền não, tất cả ác ma chẳng làm hại được. Vì tất cả ác ma chẳng hại được, nên sanh nhiều sầu khổ như bị tên đâm vào tim: “Chớ để bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đây làm trống khuyết cảnh giới ta”. Vậy nên ác ma làm các hình tượng đến chỗ Bồ-tát phương tiện phá hoại, khiến đối kinh điển tương ưng Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng được biên chép cho đến diễn nói.**

**Bấy giờ, Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao là ác ma làm các hình tượng đến chỗ Bồ-tát phương tiện phá hoại?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Có các ác ma làm tượng Sa-môn đến chỗ Bồ-tát phương tiện phá hoại, khiến kia hủy chán Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, bảo lời như vậy: “Người dù tập tụng kinh điển vô tướng, chẳng chơn Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Ta đã tập tụng kinh điển hữu tướng là chơn Bát-nhã Ba-la-mật-đa”. Khi nói lời ấy có các Bồ-tát chưa được nhận ký, mới học Đại thừa, trí huệ hẹp yếu, bèn đối kinh điển tương ưng Bát-nhã Ba-la-mật-đa lòng sanh nghi ngờ. Bởi nghi ngờ nên đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà sanh hủy chán. Bởi hủy chán nên bèn chẳng biên chép, thọ trì đọc tụng tu tập suy nghĩ, vì người diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Phải biết đây là việc ma Bồ-tát.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Có các ác ma làm tượng Bí-sô đến chỗ Bồ-tát, bảo Bồ-tát rằng: “Nếu các Bồ-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm duy chứng thật tế được quả Dự lưu, cho đến hoặc được Độc giác Bồ-đề, quyết chẳng năng chứng được quả Phật vô thượng. Vì duyên nào đối đây luống công nhọc nhằn?” Bồ-tát đã nghe, bèn chẳng biên chép, thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ, vì người diễn nói Bát-nhã**

**Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Phải biết đây là việc ma Bồ-tát.**

**Như vậy, Thiện Hiện! Khi biên chép Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm thấy, nhiều các việc ma, Bồ-tát nên giác rồi tinh siêng chính nhớ chính biết, phương tiện xa lìa.**

**Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Bạch Thiện Thệ! Như vậy. Khi biên chép Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm thấy việc, nhiều các việc ma. Ví như ngọc đại bảo thân châu vô giá mặc dù có thắng năng mà nhiều oán giặc. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế tuy có thắng đức mà nhiều lưu nạn. Các thiện nam tử trụ Bồ-tát thừa, vì ít phước đức nên khi biên chép thấy có nhiều ác ma muốn làm lưu nạn, mặc dù ma có ưa muốn mà chẳng thành được. Sở dĩ vì sao? Vì có kẻ ngu si bị ma dối gạt, nên đổi các thiện nam tử trụ Bồ-tát thừa khi biên chép Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm thấy việc muốn làm lưu nạn.**

**Bạch Thế Tôn! Kẻ ngu si kia giác huệ yếu mờ, chẳng thể suy nghĩ nổi Phật pháp rộng lớn. Tự đổi Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng thể biên chép, thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ lóng nghe diễn nói được; lại muốn ngăn người biên chép thấy việc.**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Có người ngu si bị ma sai khiến, chưa trồng căn lành, phước đức mỏng kém, chưa ở chỗ Phật phát thệ nguyện rộng, chưa được bạn lành thu nhận, tự đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng thể biên chép cho đến diễn nói được. Các thiện nam tử mới học Đại thừa, khi đối việc biên chép Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm thấy bị ma làm lưu nạn.**

**Ở đời đương lai sau có các thiện nam tử thiện nữ nhân thấy, phước đức mỏng kém, căn lành yếu ít, đối công đức rộng lớn các Như Lai tâm chẳng vui muốn. Tự đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng thể biên chép, thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ lắng nghe diễn nói được, lại muốn ngăn trở người việc biên chép thấy. Phải biết loại kia bị tội vô biên!**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử Bồ-tát thừa khi đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm biên chép thấy có nhiều các việc ma vì làm lưu nạn, khiến việc biên chép đều chẳng thành xong được. Do đây chẳng thể viên mãn công đức, căn lành chưa chín, vì phước đức trí huệ ít vậy.**

**Lại có các thiện nam tử Bồ-tát thừa khi đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm biên chép thấy, nếu không việc ma, phải biết đều là thần lực chư Phật từ bi hộ niệm. Sở dĩ vì sao? Vì các ác ma và bè lũ tuy siêng phương tiện muốn diệt Bát-nhã Ba-la-**

**mật-đa; chư Phật Thế Tôn cũng siêng phương tiện từ bi hộ niệm, khiến các thiện nam tử Bồ-tát thừa đối khi biên chép Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm thấy việc không các lưu nạn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.**

# HỘI THỨ TƯ

Phẩm  
THẾ GIAN

Thứ 12

Lại nữa, Thiện Hiện! Ví như người gái có nhiều các con, hoặc năm, hoặc mười, hai mươi, ba mươi, bốn mươi năm mươi, hoặc trăm, hoặc nghìn. Người mẹ bị bệnh, các con đều riêng cần cầu chữa thuốc, đồng khởi nghĩ này: “Làm sao cho bệnh mẹ ta được trừ lành, mệnh không chướng nạn, thân danh chẳng mất, lâu hưởng an vui, chẳng sanh khổ thọ. Các đồ vui diệu đều quy về mẹ ta. Sở dĩ vì sao? Vì để nuôi chúng ta, chỉ vẽ việc thế gian rất nổi gian nan”.

Khởi nghĩ ấy rồi đua lập phương tiện cầu việc yên ổn, che hộ thân mẹ khỏi bị muỗi nhặng, rắn, bọ cạp, gió mưa, người phi người thấy việc khó chịu chạm đến. Cần thêm sữa sang khiến lìa các bệnh, sáu căn thanh tịnh không các lo khổ. Lại dùng các thứ đồ vui thượng diệu, cúng dường cung kính mà nói lời này: “Mẹ ta từ bi, để nuôi chúng ta, dạy dỗ chỉ vẽ tất cả sự nghiệp thế gian, chúng ta đâu được chẳng đền ơn mẹ”.

Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường đem các thứ phương tiện khéo léo hộ niệm

**Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu các thiện nam tử Bồ-tát thừa năng đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa biên chép, thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói không biếng mỗi ấy, Như Lai cũng đem các thứ phương tiện cần thêm hộ niệm khiến không tổn nã. Trong các thế giới mười phương hiện tại, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thương xót lợi vui các hữu tình, cũng đem các thứ phương tiện khéo léo hộ niệm Bát-nhã Ba-la-mật-đa, khiến các ác ma chẳng thể hủy diệt được, lâu trụ cho lợi vui tất cả thế gian. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều dùng các thứ phương tiện khéo léo hộ trì Bát-nhã Ba-la-mật-đa.**

**Sở dĩ vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, năng chính hiển rõ Nhất thiết trí trí, năng chỉ thế gian thật tướng các pháp. Nhất thiết trí trí cũng từ kia sanh.**

**Thiện Hiện phải biết: Tất cả chư Phật Thế Tôn quá khứ, vị lai, hiện tại đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế, tinh siêng tu học chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Ta xưa cũng nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, tinh siêng tu học chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vậy nên, Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng sanh Như Lai**

**Ứng Chánh Đẳng Giác, năng chính hiển rõ Nhất thiết trí trí, năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Sao là Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, năng chỉ thể gian thật tướng các pháp?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Như Lai Nhất thiết trí trí và các công đức, nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Năng chỉ thể gian thật tướng các pháp ấy, là năng chỉ thể gian thật tướng năm uẩn.**

**Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao là Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng năm uẩn?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng chỉ thể gian sắc thấy năm uẩn không tướng biến hoại, nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Sở dĩ vì sao? Vì sắc thấy năm uẩn không tự tánh, nên nói tên là không, vô tướng, vô nguyên, vô tạo vô tác, vô sanh vô diệt, tức chơn pháp giới. Chẳng phải pháp không thấy khá có biến hoại, nên**

**nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa khắp chứng biết được thi thiết sai khác vô lượng vô số vô biên hữu tình, nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình tâm hành sai khác; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình chẳng có tự tánh; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình tâm không chỗ trụ, in như hư không, không chỗ nương dựa; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa**

**như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm lược hết vậy, là vậy, không có tánh tâm lược; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm tản, do pháp tánh vậy, không có tánh tâm tản; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm nhiễm dơ chẳng thể chỉ được, vì không tánh tâm nhiễm; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình tâm chẳng nhiễm dơ, vì bản tánh tịnh vậy, không tánh tạp nhiễm; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình**

**có bao tâm hạ thấp chẳng thể vững vậy, vì không  
tánh tâm hạ; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng  
chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
có bao tâm cất cao chẳng thể lường vậy, vì không  
tánh tâm cất; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng  
chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
các tâm hữu lậu không tự tánh vậy, không phân biệt  
vậy, vì không tánh hữu lậu; nên nói Bát-nhã Ba-la-  
mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
các tâm vô lậu, không tự tánh vậy, không cảnh giác  
vậy, vì chẳng tánh vô lậu; nên nói Bát-nhã Ba-la-  
mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
có các tâm tham, tánh như thật chẳng có tâm tham;**

**nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật  
tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
là các tâm tham, tánh như thật chẳng là tâm tham;  
nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật  
tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
có các tâm sân, tánh như thật chẳng có tâm sân; nên  
nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật  
tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
là các tâm si, tánh như thật chẳng là tâm si;  
nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật  
tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình  
có các tâm si, tánh như thật chẳng có tâm si; nên nói**

**Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình là các tâm si, tánh như thật chẳng là tâm si; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm nhỏ, không đến không đi cũng không hệ thuộc, vì không tánh tâm nhỏ; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm lớn, tự tánh bình đẳng, xứng tánh bình đẳng, không tánh tâm lớn; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm hẹp, không khởi phương tiện, không bị**

**hệ thuộc, vì không tánh tâm hẹp; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm rộng, không thêm không bớt, cũng chẳng xa lìa, vì đã xa lìa, không tánh tâm rộng; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm hữu lượng, vì tự tánh không, chẳng tánh hữu lượng; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm vô lượng, không sanh không diệt, không trụ không khác, không chỗ nương dựa như thái hư không, chẳng tâm vô lượng; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình**

**các tâm có thấy, vì tự tánh bình đẳng, năm nhãn chẳng hành, chẳng tâm có thấy; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm không thấy, vì không tướng khá được vậy, vì lìa các thứ cảnh vậy, chẳng tâm không thấy; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm có đối, vì hư đối phân biệt đối cảnh sở duyên chẳng được tự tại vậy, chẳng tâm có đối; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm không đối, như thật không tận, cũng không sanh khởi, chẳng tâm không đối; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa**

**như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm có thượng, tánh như thật không điều nghi ngại, chẳng tâm có thượng; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm không thượng, là các hý luận, phần ít tâm tánh cũng bất khả đắc, chẳng tâm không thượng; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm chẳng định, vì tánh như thật không ngang ngang vậy, chẳng tâm chẳng định; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình có bao tâm định, tánh như thật bình đẳng, bình đẳng in như hư không, không tánh tâm định; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình tâm chẳng giải thoát, vì tự tánh xa lìa vậy, vì vô tánh làm tánh vậy, chẳng tâm chẳng giải thoát; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình các tâm giải thoát, tánh như thật chẳng tâm tánh nên xét gạn ba đời đều bất khả đắc, vì chẳng tâm giải thoát; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình tâm chẳng thể thấy, vì không tự tánh, vì chẳng thể thấy, vì chẳng chơn thật, vì vượt căn cảnh, vì chẳng thể rõ, vì chẳng viên thành. Hãy chẳng phải huệ nhãn thiên nhãn lấy được, huống là nhục nhãn mà lấy được! Vì tất cả nhãn đều chẳng thể thấy được, nên gọi chẳng thể thấy. Chẳng thể thấy đây cũng chẳng thể đắc, nên tâm chẳng thể nói chẳng thể thấy; nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng chỉ thể gian thật tướng các pháp. Như vậy, Thiện Hiện!**

**Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng chỉ thật tướng thế gian cho Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn.**

**Thiện Hiện! Vì sao tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn? Nghĩa là các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình pháp tâm tâm sở đều nương sắc thọ tưởng hành thức mà sanh. Như vậy, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn.**

**Thiện Hiện! Sao là pháp tâm tâm sở các loại hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn đều nương sắc thọ tưởng hành thức mà sanh? Nghĩa là pháp tâm tâm sở các hữu tình hoặc có nương sắc thọ tưởng hành thức chấp Như Lai chết rồi hoặc có, hoặc chẳng có, hoặc cũng có cũng chẳng có, hoặc chẳng có chẳng có; đây là chắc thật, khác đều ngu vọng.**

**Hoặc có nương sắc thọ tướng hành thức chấp ngã và thể gian hoặc thường, hoặc vô thường, hoặc cũng thường cũng vô thường, hoặc chẳng thường chẳng vô thường; đây là chắc thật, khác đều ngu vọng.**

**Hoặc có nương sắc thọ tướng hành thức chấp ngã và thể gian hoặc có biên, hoặc không biên, hoặc cũng có biên cũng không biên, hoặc chẳng có biên chẳng không biên; đây là chắc thật, khác đều ngu vọng.**

**Hoặc có nương sắc thọ tướng hành thức chấp mạng giả tức thân, hoặc lại khác thân; đây là chắc thật, khác đều ngu vọng.**

**Như vậy, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình pháp tâm tâm sở hoặc xuất hoặc ẩn đều nương sắc thọ tướng hành thức sanh tướng sai khác.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn.**

**Thiện Hiện! Sao là tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như**

**thật chứng biết vô lượng vô số vô biên hữu tình hoặc xuất hoặc ẩn? Nghĩa là các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thật biết sắc thọ tưởng hành thức đều như chơn như không hai không riêng.**

**Thiện Hiện phải biết: Như Lai chơn như tức năm uẩn chơn như. Năm uẩn chơn như tức thế gian chơn như. Sở dĩ vì sao? Như Thế Tôn nói, nương dựa năm uẩn lập tên thế gian. Vậy nên, Thiện Hiện! Năm uẩn chơn như tức thế gian chơn như. Thế gian chơn như tức quả Dự lưu chơn như. Quả Dự lưu chơn như tức quả Nhất lai chơn như. Lần hồi cho đến tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát chơn như tức chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chơn như. Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chơn như tức tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chơn như. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chơn như tức tất cả hữu tình chơn như.**

**Thiện Hiện phải biết: Hoặc tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chơn như, hoặc tất cả hữu tình chơn như, hoặc tất cả pháp chơn như, chơn như như thế đều chẳng rời nhau, chẳng một chẳng khác, vì chẳng một khác nên không hết không hai, cũng không hai phần, chẳng thể phân biệt.**

**Thiện Hiện phải biết: Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa**

**chứng rớt rảo chơn như tất cả pháp mới được Vô  
thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Do đây nên nói: Bát-nhã  
Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh chư Phật, là mẹ  
chư Phật, năng chỉ thật tướng thể gian cho chư  
Phật.**

**Thiện Hiện phải biết: Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa  
năng như thật giác chơn như các pháp tánh chẳng  
hư dối, tánh chẳng biến khác. Do như thật giác  
tướng chơn như nên gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng  
Giác.**

**Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bát-  
nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở chứng chơn như  
tánh chẳng hư dối, tánh chẳng biến khác, rất là  
thẳm sâu khó thấy khó giác. Tất cả Như Lai Ứng  
Chánh Đẳng Giác đều dùng chơn như phân biệt chỉ  
rõ chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn  
như rất thâm rất diệu như thế ai tin hiểu được? Duy  
có Bồ-tát Ma-ha-tát bất thối chuyển và các vị  
nguyện mãn Đại A-la-hán cùng các thiện nam tử  
thấy đủ chính kiến nghe Phật nói chơn như sâu  
thẳm đây năng sanh tin hiểu được. Như Lai vì kia  
nương tướng tự đã chứng chơn như phân biệt chỉ  
rõ.**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như  
ngươi đã nói. Sở dĩ vì sao? Vì chơn như vô tận, vậy**

nên rất sâu. Duy có Như Lai hiện Đẳng chánh giác tướng chơn như vô tận rất sâu, vì chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát tuyên nói khai chỉ khiến sanh tin hiểu.

Khi ấy, Thiên Đế Thích lĩnh đem mười ngàn Thiên tử cõi Dục, Đại Phạm Thiên Vương lĩnh đem hai vạn Thiên tử cõi Sắc, đồng đến chỗ Phật đánh lễ hai chân Phật, rồi lui đứng một phía, đồng thưa Phật rằng: Như Lai đã nói các pháp sâu thẳm lấy gì làm tướng?

Bấy giờ, Phật bảo các Thiên tử rằng: Pháp Ta đã nói lấy không, vô tướng, vô nguyên, vô tạo, vô sanh, vô diệt, vắng lặng, Niết-bàn, pháp giới làm tướng. Sở dĩ vì sao? Vì pháp Phật nói ra không chỗ nương dựa, ví như hư không, chẳng thể biểu thị được.

Thiên tử phải biết: Như Lai đã nói pháp tướng thẳm sâu chẳng đoạ sắc số, cũng chẳng đoạ thọ tướng hành thức số; chẳng nương nơi sắc, cũng lại chẳng nương thọ tướng hành thức.

Thiên tử phải biết: Như Lai đã nói pháp tướng thẳm sâu, thế gian trời, người, a-tổ-lạc thấy chẳng thể an lập, cũng chẳng thể hoại được. Vì cớ sao? Vì thế gian trời, người, a-tổ-lạc thấy đều là tướng vậy. Các kẻ hữu tướng đối tướng vô tướng chẳng thể an lập, cũng chẳng thể phá hoại được.

**Thiên tử phải biết: Như Lai đã nói pháp tướng sâu thẳm, chẳng thể dùng tay an lập phá hoại được, cũng chẳng thể dùng các pháp nào khác an lập phá hoại.**

**Thiên tử phải biết: Giả sử có hỏi này: “Ai lập hư không? Ai lại năng hoại?”. Kẻ khởi hỏi ấy là chính hỏi ư?**

**Các Thiên tử thưa: Kia chẳng phải chính hỏi. Vì cớ sao? Vì hư không không có thể chấp, không tướng, không làm, chẳng thể an lập, chẳng thể phá hoại vậy.**

**Bấy giờ, Phật bảo các Thiên tử rằng: Như vậy, như vậy! Như người đã nói. Thiên tử phải biết: Ta đã tuyên nói pháp tướng sâu thẳm cũng lại như thế, chẳng thể an lập chẳng thể phá hoại. Có Phật không Phật, pháp giới lẽ vậy. Phật đối tượng này như thật giác biết, nên gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.**

**Khi ấy, các Thiên tử lại thưa Phật rằng: Như Lai sở giác các tướng như thế cực là sâu thẳm khó thấy khó giác. Như Lai hiện giác tướng như thế nên đối tất cả pháp chuyển trí vô ngại. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trụ tướng như thế, phân biệt khai chỉ Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Vì các hữu tình, nhóm các pháp tướng phương tiện khai chỉ, khiến đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa được trí vô ngại.**

**Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm là chỗ được các Như Lai thường hành. Tất cả các Đức Như Lai hành chỗ ấy nên chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình phân biệt khai chỉ.**

**Bấy giờ, Phật bảo các Thiên tử rằng: Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Thiên tử phải biết: Tất cả pháp tướng Như Lai như thật giác là vô tướng. Do nhân duyên đây, nên Ta nói chư Phật là Đẳng đã được trí vô ngại không ai sánh ngang hàng được!**

**Bấy giờ, Phật bảo cụ thọ Thiện Hiện rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm là mẹ chư Phật, năng chỉ cho thế gian thật tướng các pháp. Vậy nên, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương pháp ấy mà trụ, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, nhiếp thọ hộ trì pháp đã nương trụ. Pháp ấy tức là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không chẳng nương dựa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, nhiếp thọ hộ trì. Sở dĩ vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh chư Phật, năng làm chỗ cho chư Phật nương dựa, năng chỉ cho thế gian thật tướng các pháp.**

**Thiện Hiện phải biết: Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là kẻ biết ơn, kẻ trả được ơn. Nếu có hỏi rằng: Ai là kẻ biết ơn năng trả được ơn? Nên**

**đáp ngay rằng: Phật là kẻ biết ơn, đã trả được ơn. Vì có sao? Vì tất cả thế gian biết ơn trả ơn không ai hơn Phật vậy.**

**Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Sao là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết ơn trả ơn?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cưỡi xe như vậy, đi đường như vậy đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Được Bồ-đề rồi, với tất cả thời cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, nhiếp thọ hộ trì xe ấy đường ấy từng không tạm nói. Xe đầy đường đầy phải biết là Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đầy gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết ơn trả ơn.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không chẳng đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm giác tất cả pháp không thật tác dụng, vì kẻ năng tác vô sở hữu vậy. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không chẳng đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm giác tất cả pháp không sở thành xong, vì các hình chất bất khả đắc vậy.**

**Thiện Hiện phải biết: Bởi các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế giác tất cả pháp đều không tác dụng, không sở thành xong, với tất cả thời cúng**

**dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, nhiếp thọ hộ trì từng không gián đoạn, nên gọi chơn thật biết ơn trả ơn.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không chẳng đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đối tất cả pháp chuyển trí vô tác vô thành vô sanh. Lại năng biết đây không nhân duyên chuyển. Vậy nên phải biết Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, cũng năng như thật chỉ ra tướng thế gian.**

**Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Như Lai thường nói tất cả pháp tánh không sanh không khởi, không biết không thấy, làm sao khá nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, cũng năng như thật chỉ ra tướng thế gian?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Hay thay, hay thay! Năng hỏi Như Lai thâm nghĩa như thế. Như vậy, như vậy! Như người đã nói, tất cả pháp tánh không sanh không khởi, không biết không thấy, nương thế tục nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, cũng năng như thật chỉ ra tướng thế gian.**

**Thiện Hiện! Sao là tất cả pháp tánh không sanh không khởi không biết không thấy? Vì tất cả pháp trống không vô sở hữu, không chỗ nương dựa, không chỗ hệ thuộc. Do nhân duyên đây, không sanh không khởi không biết không thấy.**

**Thiện Hiện phải biết: Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mặc dù năng sanh Phật, chỉ tướng thế gian mà không sở sanh, cũng không sở chỉ.**

**Thiện Hiện phải biết: Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm chẳng thấy sắc nên gọi chỉ tướng sắc, chẳng thấy thọ tướng hành thức, nên gọi chỉ tướng thọ tướng hành thức. Do biết nghĩa đây, Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng chỉ thế gian thật tướng các pháp.**

**Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Vì sao Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế chẳng thấy sắc nên gọi chỉ tướng sắc, chẳng thấy thọ tướng hành thức nên gọi chỉ tướng thọ tướng hành thức?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm do chẳng duyên sắc mà khởi nơi thức, đây là chẳng thấy sắc nên gọi chỉ tướng sắc. Chẳng duyên thọ tướng hành thức mà khởi nơi thức, đây là chẳng thấy thọ tướng hành thức nên gọi chỉ tướng thọ tướng hành thức. Do nghĩa như thế nên Bát-nhã**

**Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng chỉ thể gian thật tướng các pháp.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng chỉ Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thể gian không vậy, thể gian xa lìa vậy, thể gian thanh tịnh vậy, thể gian vắng lặng vậy, nên nói gọi năng chỉ thật tướng thể gian. Vì có sao? Vì không, xa lìa, thanh tịnh, vắng lặng là tướng như thật các thể gian vậy.**

# HỘI THỨ TƯ

## Phẩm CHẲNG NGHĨ BÀN THẢY

Thứ 13

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì việc lớn nên xuất hiện thế gian, vì việc chẳng thể nghĩ bàn nên xuất hiện thế gian, vì việc chẳng thể cân lường nên xuất hiện thế gian, vì việc không số lượng nên xuất hiện thế gian, vì việc không ngang ngang nên xuất hiện thế gian?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Thiện Hiện! Sao là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì việc lớn nên xuất hiện thế gian? Nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều vì cứu vớt tất cả hữu tình không thời tạm bỏ mà làm việc lớn. Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì việc đây nên xuất hiện thế gian.

Thiện Hiện! Sao là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì việc chẳng thể nghĩ bàn vậy, vì việc chẳng thể cân lường vậy, vì việc không số lượng vậy, vì việc không ngang ngang vậy nên xuất hiện thế gian? Nghĩa là các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, nhất thiết trí tánh đều chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân

**lường, không số lượng, không ngang ngang. Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vì các việc ấy nên xuất hiện thế gian.**

**Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Vì chỉ Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, nhất thiết trí tánh chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang. Hay sắc thọ tưởng hành thức cho đến tất cả pháp cũng chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Chẳng những Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, nhất thiết trí tánh chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang, mà sắc thọ tưởng hành thức cho đến tất cả pháp cũng chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang. Sở dĩ vì sao? Vì đối trong tánh chơn thật tất cả pháp, tâm và tâm sở đều bất khả đắc.**

**Thiện Hiện phải biết: Các sở hữu sắc thọ tưởng hành thức và tất cả pháp đều chẳng thể thi thiết, nên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng, không ngang ngang. Vì có sao? Vì các pháp như thế không tự tánh vậy, vì bất khả đắc vậy, vì tự tánh không vậy.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Các sở hữu sắc thọ tướng hành thức và tất cả pháp đều bất khả đắc, nên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang. Vì có sao? Các pháp như thế vì không hạn lượng, không sở hữu, tự tánh không vậy.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Các sở hữu sắc thọ tướng hành thức và tất cả pháp đều không hạn lượng, nên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang.**

**Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Vì nhân duyên nào có bao các sắc thọ tướng hành thức và tất cả pháp đều không hạn lượng?**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Hư không là có pháp tâm tâm sở năng hạn lượng được chăng? Thiện Hiện thưa: Bạch Thế Tôn! Chẳng được.**

**Phật bảo: Thiện Hiện! Các sở hữu sắc thọ tướng hành thức và tất cả pháp cũng lại như thế, vì tự tánh không, nên pháp tâm tâm sở chẳng thể hạn lượng được. Do nhân duyên đây, các sở hữu sắc thọ tướng hành thức và tất cả pháp không hạn lượng, nên đều chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang.**

**Thiện Hiện phải biết: Vì tất cả pháp đều chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang nên tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu Phật pháp, Như Lai pháp, tự nhiên giác pháp, nhất thiết trí pháp cũng chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang.**

**Thiện Hiện phải biết: Các pháp như thế đều chẳng thể nghĩ bàn vì dứt nghĩ bàn vậy, chẳng thể cân lường vì dứt cân lường vậy, không số lượng vì dứt số lượng vậy, không ngang ngang vì dứt ngang ngang vậy.**

**Thiện Hiện phải biết: Các pháp như thế đều chẳng thể nghĩ bàn vì quá nghĩ bàn vậy, chẳng thể cân lường vì quá cân lường vậy, không số lượng vì quá số lượng vậy, không ngang ngang vì quá ngang ngang vậy.**

**Thiện Hiện phải biết: Chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng, không ngang ngang ấy, chỉ có thêm lời đều không chơn thật.**

**Thiện Hiện phải biết: Chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng không ngang ngang ấy đều như hư không trọn vô sở hữu.**

**Do nhân duyên đây, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu Phật pháp, Như Lai pháp, tự**

**nhiên giác pháp, nhất thiết trí pháp đều chẳng thể  
nghĩ bàn, chẳng thể cân lường, không số lượng,  
không ngang ngang. Thanh văn Độc giác, thế gian  
trời, người, a-tổ-lạc thấy, thấy đều chẳng thể nghĩ  
bàn, cân lường số lượng ngang ngang các pháp đây  
vậy.**

**Khi Phật thuyết pháp chẳng thể nghĩ bàn,  
chẳng thể cân lường, không số lượng, không ngang  
ngang, trong chúng có năm trăm Bí-sô, hai ngàn Bí-  
sô-ni chẳng thọ các lậu, tâm được giải thoát. Lại có  
sáu mươi cận sự nam, ba mươi cận sự nữ đối trong  
các pháp xa trần lìa cấu, sanh tịnh pháp nhãn. Lại  
có hai vạn Bồ-tát Ma-ha-tát được Vô sanh pháp  
nhãn. Đức Thế Tôn ký kia ở trong Hiền kiếp được  
nhận ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-  
đề. Tức trước đã nói những kẻ cận sự nam, cận sự  
nữ đối trong các pháp xa trần lìa cấu, sanh tịnh  
pháp nhãn, Phật cũng ký kia chẳng lâu sẽ chứng dứt  
hẳn các lậu, tâm huệ giải thoát.**

**--- o0o ---**